

[Viggo Starcke.]

Efter disse udtalelser at dømme var handelsministeren ved den sidste fornyelse af prisloven af den opfattelse, at der herved var givet handelsstanden adgang til frit at bestemme, om den ville anvende kostprincippet eller genanskaffelsesprincippet, og at dette måtte læses på denne måde ud af lovens ord og lovens ånd.

I prislovens § 2 gives der den højtærede handelsminister en meget udstrakt bemyndigelse, som, hvis den stod alene, ville kunne bruges i meget udstrakt grad også til at retfærdiggøre det dekret, handelsministeren udsendte. Men i § 8, stk. 2, står der følgende ord:

„Ved afgørelsen af, om en pris er urimelig, vil hensyn være at tage til omkostningerne ved indkøb eller genindkøb, fremstilling, hjemtagelse, forhandling og transport af samme eller beslægtede varer i virksomheder, der arbejder med efter forholdene tidssvarende materiel, og som drives på normal teknisk og kommerciel måde.“

Altså, i prislovens § 8, stk. 2, står der udtrykkelig: „ved indkøb eller genindkøb“. Det vil sige, at der her er givet både mulighed for og ret til at anvende genanskaffelsesprincippet, og en sådan specialiserende paragraf afgrænser klart og bestemt den almindelige bemyndigelse, som gives i den almindelige bemyndigelsesparagraf; ellers havde man ikke brug for en sådan paragraf.

Nu står der ganske vist i prislovens § 13, at priskontrolrådet, hvor særlige forhold gør dette påkrævet, kan indføre prisstop for tre måneder ad gangen, og man må ærligt indrømme, at devalueringen var en begivenhed, der må henregnes under særlige forhold. Men den højtærede handelsminister sagde udtrykkelig her i tinget — det står spalte 47 —, at han veg tilbage herfor, og at han ikke ville anvende § 13. I stedet for ville han anvende sin almindelige bemyndigelse i § 2 uden at tage hensyn til, at den almindelige bemyndigelse var begrænset af § 8, og derfor må man komme til den konklusion, at den højtærede handelsministers dekret ikke er i overensstemmelse med loven og med hans egne udtalelser her i tinget den 4. marts.

Dertil kommer, at der i lovens formålsparagraf, § 1, står, at der ved lovens administration vil være at tilstræbe så normale prisberegninger og prisdannelser som muligt for således at fremme en afvikling af de ekstraordinære prisforanstaltninger og en tilbagevenden til normale forhold. Men man kan ikke sige, at den højtærede mini-

sters dekret tilstræber så normal prisberegning og prisdannelse som muligt, man kan ikke sige, at den højtærede handelsminister fremmer afviklingen af de ekstraordinære prisforanstaltninger, og man kan ikke sige, at den højtærede ministers dekret betyder en tilbagevenden til normale forhold. Det vil sige, at den højtærede ministers dekret strider direkte mod lovens formålsparagraf, og konklusionen må igen være, at den højtærede handelsminister har handlet imod lovens paragraf, mod lovens formål og lovens ånd. Man kan være enig eller uenig om selve det ønskelige i den handling, som den højtærede handelsministers dekret er udtryk for. Det er muligt, at man vil skønne, at nye indgreb og nye restriktioner er ønskelige, men havde man den opfattelse, måtte man gå lovgivningens vej og ikke bekendtgørelsens vej, som ikke efter den gældende lov falder indenfor de givne bemyndigelser. Det er for folkestyret et meget vigtigt demokratisk prærogativ, at administrationen ikke må udstede dekreter, som strider mod loven, selvom de er små, og selvom de er store.

Den højtærede handelsminister henvendte i går nogle ord til mig angående beregningen af arbejdernes realløn, hvorom jeg havde henvist ham til Vedel-Petersens lærebog i Danmarks statistik. Nu ved jeg ikke, hvilken årgang handelsministeren havde slået op i (*Ministerens for handel, industri og søfart* [Krag]: Anden udgave!). Slå op i første udgave, der kom i 1942 på Gads forlag, side 212, kolonne 8. Der står realværdien af årsfortjenesten med hensyntagen til ledige, udfra et indekstal på 100 for året 1913, det sidste normale år før den første verdenskrig. I denne kolonne findes for de første to år efter den socialdemokratiske regerings tiltræden, nemlig årene 1930—1931, at reallønnen ligger på et indekstal af 130 og 131, hvorimod indekstallet de sidste to år, før den anden verdenskrig udbrød, årene 1937 og 1938, er faldet fra 130 og 131 til henholdsvis 112 og 115, og dette er en nedgang på 10—12 pct.

Jeg skal ganske kort resumerer, at vi mener, at prisloven virker mod rationalisering og mod driftighed, hjælper med til at give færre varer og derfor i det lange løb er mod forbrugernes interesser. Arbejderne har ganske vist forskellige interesser. Som producenter har arbejderne interesse i høje priser, men som forbrugere i lave priser, og vi mener, at arbejdernes fundamentale interesse er deres forbrugerinteresse og ikke deres producentinteresse.

Vi har på mange områder meget sørgelige